

(СЭТА-ның корр.).

Коммунисттерний бэлэн мөртөй

ШҮГДҮНҮП КӨӨРГӨ...

Бөгүн бүгү улустун байрлалыг ажлаарыг бэлэн мөртөй республикаарын Дээд Совединг, улус депутаттарын чөлөөт Совединг сонгуулиар хүү, Бистер сонгуулиар хүндэс кылган үүдэрини түдхэл, шүгдүгүн көр чигчидыг бис.

Тыванын аар үстүрүнү баштайгыны тургустунган Ак-Довурак хоорайда муруну сонгуулиарын бээр үлүс чаартыгдалар болгон. Даг-дугу арыглар фабриканы ийги элчээ ажылаада кирген, хой кат чуртталга бажмчыны немешкен, культура албан черлерини туугулары немешкен.

Чаартыгдалары боттарымын-на кылып турар ажыла-выстан-на көрү болур бис. Бо сонгуулиарга чедир сонгучуларын дык хой чагылары амдыралда боттанган. Мен улус депутаттарын район Совединг депутаты болганымда сонгучулар-биле үргүлчү ужуражып, оларнын негеделерин хандырып дөш ажылап келдим.

Совет демократияны ан-не демократия деп санап турар болгой. Ону амгы бо сонгуулиар база катал бадтыкп турар. Бистин хоорайны аныктар хоорай деп адал турар. Ычангаш республиканын Дээд Совединг болгон районда Совединг депутаттыг кандидаты кылдыр депштинерини аразында аныктар хой кезин бооп турары таварыла эвес. Чижээ, бистин туугулардан анык туугу Надежда Базыр-оолова Ондар Тыва АССР-ниң Дээд Совединг депутаттыг кандидатында, а Сыдаа Лундун, Кужугет Адыя-оол—район Совединг, Кара-оол Салчак, Комбу-оол Оор-жак олар—хоорай Совединг депутаттыг кандидатында депштинеринер. Олар боттарынын эш-өөртүн илгелени бадтыкп шыдаар, төлөткүлөр.

Бистин Ак-Довурак хоорайнын республиканын экономика-мынга ужу-дузанында ажылап алгыны үндөмөсттүнүн тыткып турары болур. Республиканын бүдүрүчү күштерин улам ийик комплекстиг хөгжүдүрүн дугайында СЭП Топ Комитетинин болгон ССР-ниң Министрлер Чөвүленини доктаалында бистин хоорайны, оң үстүр бүдүрүчү хөгжүдүрүн база калба-биле көргөн. Бистер оон амдыралда канчаар боттарыны-биле хөгжүдүрүн хөргөмө бооп, боттарымын арга-мергеленисти долгуу-биле үндүрүп, киржип-даа турар бис.

Мээң уауртканын комплекстиг туугу бригада В. И. Ленинниң төртүтүнгөн хүнүнден бээр 110 чылдыг болгон сонгуулиар хүнүгө адал кылдыр бедикте хүлээлгени алган. Бригаданын эвенолары боттарынын аразында чарышты организастан, ажыл шагып чөп ажылаар, норма-чижек күсүдирин чедип алыр дөш кымымаккай ажылап турар. Бригада бо хүнүндө ону беш чылдыг сөөлүгү чылынч сентябрь айының үдүндө ажылап турар. Бригаданын кезигин бүрү-зү хүн, ай дагалаларын долдуу болгон ажыр күсүлери чедип ал келген. Чедикшиктериниң бир үндөни кижи бүрү-түнү үш-дөрт профессиона шыгээлди алган болур. Бистер бүдүрүлгө аргам-биле чаа туугуларны белеткээр социалистиг хүлээлгенисте айткан бис. Бо хүнүндө 4 анык даш-чыларын өөрдөп, чогуур разрядты тывыскан, чедикшикниг ажылап турарлар.

Бистин улугуус, бистин чүртүс, ону беш чылдыг план-ны дагалаларын, партияны айтмышкыларын күсүтүш-паан, коммунист тургуушкуну оору-биле быжыг бажыр-нар-биле чоруп ооранын дугайында СЭП ТК-ның Чингис секретары, ССР-ниң Дээд Совединг Президиумунун Даргазы эш Л. И. Брежнев «Правда» солунун корреспондентиниң харымларында демдегелен болгой. Коммунист партияны, Совет чазактын тайбига аныкшыдыг иштик болгон дашчыны политиказын бүтү совет кижиер шыкп, чангыс эл-сөткү-биле чүлдүгүтүн, деткип турар бис. Чогуун-на шак ийик политиказын ачымында бистер тайбын дээр-нин алаанга чурттал, коммунизм тургуушкунуна үр-түң-нелдир кирип, чаа-чаа хоорайларны тургуушчү турар бис.

Чүртүгү муракчы туугу коллективтериниң үлгери-биле бригада керээниң аргазын ажылаар, туугуларын ажы-далга кирер хуусааларын шыгыны сагым, туугу материал-дарын канилар болгон күш-ажыл курааларынын долгуу-биле дилеп тывар дөш ажылаар ужурут бис. Чүгөс ийик ону беш чылдыг туугу планарын болгон социалистиг хүлээлгелерин долдуу болгон ажыр күсүлери шыдаар бис.

К. ДАНЗЫРЫН,
Социалистиг Күш-ажылдыг Маадмари, «Тыва даг-дугу туугу» эргелде комплекстиг туугу бригаданың бригадир.

Совет улустун сырны каттыжышкыны—бистин социалистиг күрүнөвисти күчү-шыдалынын идегелдиг үндөзү.

Л. И. Брежнев Баурам сонгуула округунда сонгучулар-биле ужуражышкыныгга чүгээлде.

«Тыва кобальт» комбинат чыл эгезинден бээр 20 муң рубльдин продукциязын план-да амжыр бүдүргөн. Ол дээрде деминг, эрес идуургу күш-ажылын түнөс-дир. Бо чаагай херекке даг-металургия негизин ато-клуб салбырынн ажылыны коммунист В. Довченко биле Н. Баян-оол олар

эвэст эвес үлүг-хуузу киригенер. Олар-ның участогунда дериг-херекселдер үрел-бей, эки ажылап турар.

ЧУРУКТА: аппаратчылар В. Довченко (солгай талазында) биле Н. Баян-оол олар.

ЧАГЫГЛАРНЫ ӨЙ-ШААНДА

Би-Хем районда чоңун амдырал хандыргалыгын бүдүрүлгө эргелденин коллективниң январынч планни чедикшикниг күсүлери. 1979 чылдың дөртүк кварталынч түнөлдөр-биле Чоңун амдырал хандырылганы министр-ствоунун бүдүрүлгелериниң аразында социалистиг чарык-ка Би-Хеминиң чоңун амдырал хандырылганын бүдүрүлгө эргелди бирги чери элээш, эргелдиги ишчилер Кызыл туугу чаалап алган.

Бистин эргелди ону беш чылдыг доозукчу чылын белик доозукчулуктуң ажы-ил-биле элээш. Беш чыл планни декабрь 15-те күсүлери эргелдиги коллективни социалистиг хүлээлгенинде көргөн. В. И. Ленинниң төртүтүнгөн хүнүнден бээр 110 чыл оюнга төлөтүг ужуражыр дөш эргелде бригадалар, тур-тус ажылынын база бедикте социалистиг хүлээлгени алган. Ленинниң ийилдиги чедир дөрт айыңч планни күсүлери хүлээлгелериг. А.

Фиминиң удуртканы ком-мунист күш-ажылдыг. А. Корвиниң дааранынч бригадалары, Туранда, Халында чоңун чыгыларын хүлээп алыр комплекстиг пункт-турлар шалыпчы ажылап турар. Муракчы бригадалары-ны, пункттарыны сонгуула хүнүгө таварыштыр февраль-дың планниг оналдаларын күсүлерикинер.

Ростовчуларын «Хожудал» турлар чок ажылаар деп эгелээшкени бистин буу-рүлгө деткээш, бо талазы-биле чедикшикниг бодуусу. Цехтер, шалың чыгылар хүлээп алыр комплекстиг пункттар 1978, 1979 чылдарда шупту-ла планниг оналдаларын күсүлерики чедип алган. Арамыста хожудал, план күсүлери баар кижиер тур-базын чедип алыр дөш брига-да бүрүзүн, мала тур-тус ажылынынын бот-лары-салгазын бедикте, чүткүлдүг ажылап келгени демдегелес аргажок.

Ычангаш чоңга ачы-дуза чедирерин улам-на экижилди, доозукчу чылда эки ажылап болурунч үндөзүни бистин бүдүрүлгө тургууш алган. Дөрт чылдың планнаан ажыр 12 муң рубльдин продукция сайгартыган.

Районда чоңун чыгыларын хүлээп алыр комплекстиг 6 пункт бар. Олар көдөс чер-лерде чурттал турар чоңга ачы-дуза чедирерин көвүд-диринче, оларынч чыгыларын өй-шаанда күсүлерикине са-гыш салып келген. Ленинниң буу-биле шалыпчы ажылаарынын чылында Би-Хеминиң амдырал хандырылганын ажы-лаачылар улам-на сорук ки-ринишкенин ажылап турарлар. Бөгүн, Советтерге сон-гуулиар хүнүндө, чоңун эң эки соолар, кыстары дөш бадлаашкыны бээр бис.

Н. БЕСПАРОВ,
Чоңун амдырал ханды-рылганын Би-Хем райо-нда бүдүрүлгө эргелденин пар-тизация секретары.

Хойжу Ч. Чамзынын кыштаа «Х Улуг хурал» совхозтун түнүндө 15 хире километр ыракта Ак-Даг деп черде турар. Оң кодан хою кылды оодал турар болгон олар он-ча-менди. Бо хүнүгө чедир малчын 200 ажыг чаш хураган-ны менди камгалап алган. Олардан харын 20 хой ийстээ. Хойжуга арга-дуржулгалыг сакманыштыр А. Чамзын, А. На-важал, Е. Сангин-оол олар дузалажып турар. Олар малчы-чын

чаш төлүн менди камгалап алыр дөш кымымаккай ажылап турар.
ЧУРУКТА: Ажманыштыр А. Наважал (солгай талазында) Е. Сангин-оол, А. Чамзын олар кодан хойларынч чанын-да турар.

А. ЗАЙЦЕВИЧ фотогалары.

БОТТАНДЫРАР БИС

Кызыл районда «Кок-Тей» совхозтун Кок-Тей сүт-бараан ферманынч коллективни сон-гуулиар хүнү күш-ажыл-чы белеткип туралар. Фер-манынч саямчылар эки ажыл-дайы, совхоз январь айла кү-рүнүгө 61 тонна сүтү саткан. Фермаларын бирги чартында фермадан 34 тонна сүт ду-жааттыгын. Саямчы В. Сат январь айла бодунда быжыг-даан ийектеринден 3320 кг сүт сазар планни 3932 кг кылдыр күсүлери. Ол шыкпаш Чо-ду-раа Чечек ийик ийектен 4442 кг, Херелни Киргис —

5874 кг, Зоя Курастикова — 7012 кг сүтү саткан, январь айла планарын ажыр кү-сүлерики.

Ферманынч муракчы саям-чыларын депутаттарынч кая-дилаттары кылдыр адал олар-га бедик бүзүрлөй көргүсөн. Фермадан үш кижи — Тыва АССР-ниң Дээд Совединг депутатында С. Аралов, Кы-зыл район Совединг депу-татында В. Сат, Кок-Тей көдө-Совединг депутатында Н. Чаламба олар ботун сон-гуулар, Бистин идегеленисти олар ажыл-ишке кымыла.

ВЛКСМ обкомун ийик чер-генин диплому болгон 300 ру-бл-биле шыкпашкан. Аңаа улам сорук кирген, моон сон-гаар-даа эки ажылаарын саямчылар хүлээген.

Бо чылын ферма коллекти-вин 750 тонна сүтү күрүнөс сазар планниг. Ол-белен эвес сорууга. Ычангаш чоңга ону амдыралга чедикшикниг боттандырар дөш кыштан малды хүр ажырып, оң ка-лазын, ажаалдазын, ченгерди-гезик улам экижилер бис.

И. САГОЯН,
Кок-Тей сүт-бараан фер-манынч бригадир.

СОРУУВУС БЫЖЫГ

Бистин совхоз—Тывада хой ажылыг совхозтарынч бирээ-ли. Ол сөөлү чылдарда мал-дын баш санын, млангы чаш төлүн менди камгалап алыр талазы-биле элөөн эки көрү-дүлгери чедип ал келген. Чүгөс өрткөн чылын бээр өл-төрүр 100 хойга оналаштыр 110 хураганын алган.

Мында бистин, Сыны-Чүрөө бригаданын малчыларынч, кириген үлүг-хуузу база биче эвес. Бригада өрткөн чылын 100 хойдан база ол хире санын хураганын алыр хү-лээлгелериг тургал, херек кы-рында 104 түт камгалап ап, доруктурган. Анык-даа болза дуржулгалыг, ат-сураа чүтлө бистинде эвес харын рес-публикада билингир апарган малчын Алк-Хөө Ондар 100 хойдан 135 хураганын камга-лап алган. Мен бодум хуума-ла 100 хойдан 124 хураганын алдым. Бо чылын база оон ту-лаас дөш ажылап турар бис.

Малтын төлүн менди кам-галап алыр талазы-биле чедикшикниг бар-даа болза, оон дүккүр продуктуузу күзү болуп артышпаан. Совхоз кү-рүнөгө түк сазарынын план-ны, а малчынар боттарында алган социалистиг хүлээлгелерин чыл санында чедир күсүлерики турар. Оон кол-ла чылдагалары— хой ажылында уккашмылган чыныс зек-нелинде болуп, бөдүүн күн-түт хой маллар турарыны эл-бозар мен. Бистин Сыны-Чүрөө бригада өрткөн чылын бир хойдан 1,7 кг дүккү кыр-

гаан, бодум хуума көргүзүм 1,746 кг болгон. Ычангаш хойун уккашмын экижилди, дүккүр продуктуузу бедикте-ри—чугула сорулга болуп ту-рар.

Бо дээрде ону беш чылдыг сөөлүгү, үлүг сорулгаларын күсүлерики чылы болгой. Бо чылын кылмыр ажылымы-ты дүгүрүп, сорулгаларын салып, социалистиг хүлээлгелерин алгылааш, холуусу ды-ныг, сорууусу быжыг ажыла-лап киргенисти бээр ам ийи ай алакталып турары бо. Совхоз чүс хойга оналаштыр төлөн беш хураганын алыр, бир баштан-на 2,2 кг дүккү кырмыр хүлээлгелериг. Брига-данын хүлээлгелери база нылды.

Совхозта хой бодлаашкыны ам алакталып турар. Мен бир дугаар төрүр тогу хойлар каларып турар мен. Оларын хой кезин, толоргалыга, 240 хойдан 175 баш төрөө. Ам-дызында 100 башка оналаш-тыр 72 хураганын менди ал-дым.

Козан ийитини-биле хүр кыштал турар. Мал чени чы-гып, чылым сүт-биле сүт-та-рылганын үзүктелдирбей тур-дар бис. Сакманычтар-даа, тү-залакты кадарын ажим-даа мал бажын хоратпас, чаш тө-лү бүрүн-биле алыр дөш он-за кымымаккай ажылап турар. Ычангаш 100 хойдан 95 ху-раганын менди алыр, хой са-нында 2,2 кг дүккү кырмыр дөш хүлээлгени күсүлерикине бөдүрүп турар бис.

Чедикшикниг бар. Ычал-даа оларынч холөгезинде четпестер база чок деп болбас. Совхозтун ийи хойку брига-данын төптери мынчага чедир кылдышпаан. Малчыларынч кыштагаларында электи чы-ры киригенин. Чунар-баш-жыныр чок. Ычангаш мал-чыларынч культура денелди-илында бедик эвес. Бо бол-гон еске-даа чугула айтыры-ларын чөртү шиктирлээр негетиниң турар.

Оон анык малчыларынч болгон совхозтун еске-даа ажылынынын аразында хүлээлгени ажылында ээр-а-рысалгазы кошкп, арага-тар-ы ийитер, прогудулар, оорланыр, ажыла доктаамал ажылаас ийи-чангыс кижи-лерин бары дохманыг. Ы-чангаш «Улус ажыл-агыйына күш-ажылдыг сагыла-чуу-мун улам быжылаар болгон кадарынын ажылап турар-ы-ларын чыгарып турар. СЭП ТК-ның, ССР-ниң Министрлер Чөвү-лениниң, ВЛКСМ-тин докта-алып бодум хуума, малчы-а-жылыр-даа онза чүдүлдүгү-нү деткип турар бис. Ол чү-гүдэ доктаал даулу эш-шаан-да үнген болгон улус ажыл-а-гыйында, оон ийитинде мал ажылында кадарыны быжыг-лаарында үлүг ужу-тузалыг бөдүрү чүгээлч.

Ы. МОНГУШ,
Чоон Хеминиң районда «Ди-тябрь 30 чылы» совхозтун хойжуу, Күш-ажылдыг Кызыл Тун орденинч эди-леничи.

Полиграфистерниң өмүнээзинден

Чөрби беш чыл мурунча республика типографиязында кээп, ажылап эгелеп турма-да, оон дериг-херекселдери нылды-ла көңүтүг эки эвес, парлар өргү машиналар, чан-гыс ай үжүктөр бар турган. Бо өрткөн үенин иштинде бистин типографиямыс чаа-чаа дериг-херекселдери ап, чепсегелент болгон чүгөс со-дунарын эвес, харын база түзүп-баалан өңөтүп ном-дө-терлерин кылып үндүрүп ту-рар апарган.

Өрткөн чылын бистин ти-пография 13 млн. экзөмплар солун парлар турган, ону ажыр күсүлерики. Ону беш чылдың сөөлү чылынч баш-тайгы айында база-ла эки ажылап, 1,1 млн. экзөмплар солун парлар турган, ону 1,2 млн. кылдыр күсүлерики. Ол ийик өрткөн чылын 5,4 млн. парлар ама төмөндө-лөгө, оларынч чыгыларынч номиналы сайтарылга кыр-ген. 1980 чылдың январь-нын продукция бүдүрүп, сайтар даалта база чедик-шиниң күсүлерики.

Республикага бир-не ду-гаарында коммунист күш-ажылы коллектив деп хүн-дүлүг атты чедип алган бистин коллектив РСФСР-ниң болгон Тыва АССР-ниң Дээд Сове-теринге база чер-чер Советте-ринге сонгуулиарга күш-ажылч чедикшикниг ужу-ражып турар. Ол болза чүр-түн муракчы бүдүрүлгелери-ния үлгөри-биле хожудал ту-рлар чок ажылаар. В. И. Ленинниң төртүтүнгөн хүнү-ден бээр 110 чылдыг төлөтүг үчүрү дөш социалистиг чы-рышты калбарыканынч түн-нели болур. Бистер сонгуула-га хамаарышкан-ла литер-атураны болгон планктарын эң-не шынарлыг кылдыр, чо-гуур хуусаанын кылып үн-дүргүлөөн бис. Аңаа ийиктиң парлар чөп шыгырап, ажыл-а-жылыг болгон про-дукцияны шынарын бедикте-рип чедип алган.

Беш чыл планныг даалта-мын хуусаан өрте күсүлери, еске-лерге үлгөрин көргүзүп турарлар бисте хой. Оларга

парламычлар **Л. С. Чечек,** **В. Ф. Чечукина,** өрткү С. С. Адыг, литопист В. М. Наз-жик, дөткерлекчи Н. В. Кор-виниң болгон еске-лер-даа ха-мааржыр.

Полиграфистер бөгүн совет улустун эң эки оолдар, кыста-ры дөш бадлавышпаан. 1980 чылды ленинниң буу-биле ша-лыпчы ажылаарынын чылы болдууларында долу шиктир-лини бадтыкп турарлар. Ком-мунистерин болгон партия кезигүчү эвестеринч блого-нун кандидатары дөш ба-зылаары-биле олар Коммуни-ст партиянын, чер кырында тайбын, ас-тежик дөш чай-гылыш чок демселди, СЭП ТК-нын Чингис секретары эш Л. И. Брежневке баштакка-лы деңизин Топ Комитеттин бот-таларын чорутуп турар даш-чыны политиказын бирүнчү-биле деткип, чүлдүгүтүн, ту-рарын база катал ийилерлер.

Ю. КОРШУНОВ,
республика типографиязы-нын парлар чегиниң на-чальниги.

БИР ДЕМНИГ

В. И. Ленинниң төртүтүнгөн хүнүнден бээр 110 чыл болур оюнга тураскааткан комму-нист суботникке белеткел ажыларын кы-лы дооскан бис. Ону беш чылдың доозукчу чылынч баштайгы айының планниг онаал-даларын ажыр күсүлерики бригадалар бистин коллективте бар. Юрий Деревягинниң удурт-каны чолаачылар бригаданы январь айынч планни 111,6 хуу күсүлерики, ийи муң ажыг литр безини камнап алган. Бо муракчы бригаданын кезигүчүнери хоорайлар аразы-на пассажирлер сөөртүр автобустарда ажыла-дап турар. Чолаачылар В. Тутатчиков, Н. Лу-кин социалистиг хүлээлгелерин 115,4 — 117,1 хуу күсүлерики.

Валентин Кулештин бот-орулга-чарылга-лыг бригаданында 28 чолаачы бар. Олар Кы-зыл хоорайнын 6,15 дугаарлыг маршруттар-ында ажылап турар. Бо найралдыг кол-лективни кезигүчүнери январь айынч планни 100,9 хуу күсүлерики.

Күш-ажылдыг байырлалынын хүнүндө авто-бустар, таксилер чолаачылары база сеп-телде ажылчынар боттарынын ажылап турар черлеринге ажылаар. Ол хүн 52 муң пассажирлерни сөөртүр планнаттыган. Ин-женер-техниктиг ажылчынар чаагайжыдыл-га ажылаарына киржир.

В. И. Ленинниң төртүтүнгенинден бээр 110 чыл болур оюнга тураскааттыган коммуни-ст суботникке бир демниг үнүп, 7500 рубль-дин ажылын кылгап, 1350 рубльдин ону беш чылдың фондуууче шилчир бис.

Ф. КРУГОВОЙ,
Кызылдың пассажирлер АТБ-зиниң началь-нигиниң оралакчы.

◆ Ону беш чылдың эрт-мен дөрт чылында республиканынч нөдөз атыл-агыны улам ийик хөгжиз, оон материал-техниктиг баазы быжыккан. Дөрт чыл дургуунда нөдөз ажыл-агыйга капитал салышкыны тоску беш чылдың ол үзүниге деңизер-ге, 2,3 натап нөвүдөн. Ол-ла үениң ийитинде совхоз-тарынч мол фондулары 25,8 хуу өскөн болгон 327,5 млн. рубль чеккен.

◆ Көдөз ажыл-агый ажылдачыларынч күш-ажылынын энергия-биле хандырттыганы 1975 чыл-дың деңизинге улау 1,6 натап улгаткан. Ажыл-агыйларынч энергетиктиг күчүзү 1,3 натап өскөн.

◆ Республиканың улус ажыл-агыйын хөгжүдери-ге чыл бүрүдө үндүрүп ту-рар капитал салышкы-нарынч 46 хууундан хө-йүн нөдөз ажыл-агыйга ту-кайлап берип турар.

◆ Ону беш чылдың эрт-мен дөрт чылынч дургу-зунда эъттиң ортумак бу-дүрүлгөзү тоску беш чыл-дың ол үзүниге деңизер-ге, 5,8 хуу, сүтүгү—0,4 хуу, дүктүгү—6,2 хуу хой бол-гон. Беш чылдың дөрт чыл-дында сүт сазарынын планни 102 хуу күсүлери-ки.

◆ 1979 чылда күрүнөгө сүт сазары 1978 чылга улау 105,3 хуу, дүң—105,2, чүгүр—121,9 хуу болгон.

◆ Дөрт чылдар дургу-зунда нөдөз черлерге ам-дырал ачы-дузанын чедире-ри 42,2 хуу өскөн.

◆ 1980 чылда нөдөз ажыл-агыйынч нити про-дукциязынч хемчээлин 120 млн. рубль чедирерин планнаан. Ол—1979 чыл-дындан 19,8 хуу хой.

◆ 1980 чылда респу-бликаның нөдөз ажыл-а-гыйн хөгжүдериңе респу-блика бодоминден 1694 муң рубльдин, РСФСР-ниң бодоминден совхозтарынч материал-техниктиг бааза-зын быжылаарына — 59 млн. рубльдин, совхозтар-нын боттарынын хөргөмө-ринден 15 млн. рубльдин үндүрерим баш улау көр-ген.

КЕЖИГҮҮНҮҮ ЭВЕСТЕРИҢ БЛҮҮ ДЭЭШ!

Чаа хоорайнын чалыылары

Чаа Шагаан-Арыг хоорайн Бүгү-эвистин шаалымч тудуу деп алап турар таварылга эвес. Оон тудууна бистиң калбак делгем Төрөн чуртувустун аныс-бүрү буууларыннан келген оолдар, кыстар ажаллап турар.

Хоорайнын тудуу хүндө дүңгө белин оор. Ол дээрине ажаллап турар тудуу-жууларын шалып ижиниң аныс. Бо хүндөс 700 кире кижи шаалымчы тудууда хаара туттуган.

«Шагонтаржастар» комсомол комитетинин секретары Геннадий Михайлович динизинде 400 ажыг аныктар бар, оларнын чартык кезин комсомолчулар. Комсомолчу аныктар бригадалары бо хоорайда эвэс эвес. Авто-базада, № 20 КМК-да, № 42 тудуу эргелдире, амыдырал-хандарыла коллективтеринде бригадалар планннг овалдарын, социалисттик хүдээ-гелерин чедикшиктин күсөдир дээш ажаллап турарлар.

Чаа Шагаан-Арыгнын кайылаа объектинге баарга, дитерминацион коллективтер хой. Орус, тыва, украин, белорус дээш хой-хей нациянч төлөөлөрүнө эпти-ле таваржыр. Бир анык бригада ийи чус машина кирер гараж тудууда.

№ 20 көжүп чоруур мела-

ниэстаттынган колониянык Валерий Дедук уурткан бригадалык бо. Бригадир тудуу кылды татазы-биле дуржулга-лыг эштеринг бирээ. Ол — долак, украиннага төртүтүнген, аныс өскөн. Ол тыва эки турарларын дугайында хой удаа дыйнаан. Азия дилтин төүндө анык республикага ааллап-даа болза чедерин ол күзеп чоран.

Бир-ле катат Валерий Станиславович ажаллаан, кезээ ки шай ижеринин мурунда республика солунарын ажаллап көрүп ора, ирак Тывада Бүгү-эвистин шаалымчы тудуу — чаа Шагаан-Арыг хоорайнын дугайында чүдүдү номчан.

Валерий Дедук узак орукке белеткени берген. Өг-бүлөсинде ким-даа аныс уурланмаан. Чангыс бригадага кады ажаллап турган өөрү, комсомолчулар Николай Зубок биле Валерий Гуралийский олар оон-биле кады чоруур күзелин илереткенер. Чаа черге, шаалымчы тудууга, хой аныктар аразыга ажаллаарын олар күзөпөр.

Чаа Шагаан-Арыгга келирге Валерий Станиславовичке аныктар бригадалары тургузуп алырын тудуугу шатап салылаан. Ол кады келген өөрү-биле чаа бригадалык өвөз тургускаан. Ол коллектив аныктар чоруу не-

мешкилдөө. Орус Валерий Пупышев, белорус Сергей Филкин, тыва Алексей Хертек олар чагай үлө-херекке бир деминг киргенер.

Оон бээр чартык чыл эркен. Бо интернационалдык бригадалык эвэс ажаллап кылган. 200 машина кирер гаражын дөжөөн тургузуп алган, хиле заводунун ханаларын тудуу үндүргөн.

Эгээртимес ажыл мында-дыр — деп, Валерий Станиславович чугалады. — Шаал-ла анык чуректеринг шылгалдаан бо хоорайда-дыр. Күш-ажыгы анык, бергелерге торулбас чалымдар эвэс-тир.

Чаа Шагаан-Арыгнын анык-чартык РСФСР-нин, Тыва АССР-нин Дээш болгаш чер-чер Советтеринге согулалар хунуу белек күш-ажыкчы белектеринг уткаан болгаш чон-лун төлөткөн оолдар, кыстар дээш боттарынын бадылаан-кымын чангыс кижи деп бөгүн берип турарлар.

Д. ЧЫДЫМ.
ЧУРУКТА: интернационал-чы бригадалык кезиңуерин (солгай талалында) украин Н. Зубок, поляк В. Дедук, украин В. Гуралийский, орус Н. Рукавина, орус В. Пупышев, белорус С. Филкин, тыва А. Хертек олар.
А. ЗАПЦЕВИН фотосу.

УРУУ-БИЛЕ КАДЫ

Уйуук Дашпаева Байыр-оол Бий-Хем районда «Кызыл тараачын» совхозун Түрүн сүт-бараан фермазында былаа ажалымчы болуп ажаллаан-дан бээр ам он сес чыл чедип турар. Оон арга-дуржууга уткаткан, төрөн совхозунга нус-чус былааны өстүрүп берген.

Уйуук Дашпаева — коммунисттик күш-ажылаан шалымчы. Ол фермада былаа ажалымчыларын ортууна чарлаан социалисттик чарыкка хой удаа тилекчи болуп, шалымчы, мактадым келген.

Уйуук Дашпаева — тос уруунун иези. Ажы-кежикти анын ажы-төлүнүн чамалыктары оон иези басып ижи салган. Оларнын бирини Кайра ам фермада эң эки би-

лаа ажалымчы деп ат-тың болгаш шилчир ым-пелдиг эдилекчи. Ол социалисттик чарыкка база-ла хой катат тилекчи болуп келген.

Мурнакчы ажалымчы эш-килер Уйуук Дашпаева биле Кайра Байыр-оолдар бөгүн фермада кады ажаллап турар эшери-биле, бүгү совет кижи-лер-биле бир дөмөй, коммунисттерин болгаш партия кезиңуү эвестерин бузулбас блосу дээш, ажы-төлүнүн чамалыктыг келер үеи дээш бадылаарлар.

В. КАРА-САД.
ЧУРУКТА: У. Байыр-оол уруулары-биле.
Авторуң фотосу.

«ССРЭ-де бүгү эрге-чагырга чоннуу болуп турар. ССРЭ-ниң үндезини болуп турар улус депутаттарының Советтерин дамчыштыр куруне эрге-чагыргазын чон боттандырып турар»

(ССРЭ Конституциязындан).

Тайбың тиилээр

Бүгү совет улус болгаш тайбың ажалымчы кижи-лер-биле бир дөмөй, коммунисттик партиянык болгаш Совет куруненик даштык политика талалы-биле хажык чок чорудуп турар улусныкынын сеткилим ханымын дөт-кир мен.

Америкааны Каттышкан Штаттарынын президентин Картерин уурткан дайыны-рак бөдү Совет Эвистинин даштык политиказына, дө-дөйгө тайбыңга, чепсел-нишкенин түзүлгөсүнө ууру-лаан. Афганистанга бөдүш-куннарга хамаарыштыр бистин чуртка уур хоп-нутул

негтеридирин ораалашып ту-рар. Оон ыңай АКШ шериг бөлүктөн улагтырып, бо-чепсекти өндөрө бүтүрүп, бө-дүшү кымыгарыннан ирак черлерде шериг баазаларын тудуп турар. Импералистер чеже-даа күжүн дөгөп, кыжа-нып турза-да, оларын оозу канлыг-даа чедикшиктен че-дирбес. Ол тооун күжөмш-кир-тир. Эрткен төгүтүр эки билер бис. Совет куруне тур-густууланган бээр дайыныр олче кыш улаа халлап, соци-алисттик түзүлгүн ууткаар, бистин улусу-сун тайбың ажал-ижи үрээр дээш күжө-нишкенин үндүрө-даа, оо

чуну-биле доогустаны бүгү делегейге билдиргир.

1941 чылдын июнда гит-лерин аг-шериг бистин Төрөн чуртувусче өөр бөдү-биле ха-лаан. Совет Эвистинин хой националдыг улустары-биле кады Тыванын эки туратчы-лаа Ала-чурттуу Улуг дайы-ныга киришкен. Мен база аныс барып, интернационал-чүлүдөгүн эш-өөрүм-биле ка-ды күсөттүм. Тайбың дээш бадылап түр мен.

А. ДОСТАЙ-ОЛ,
эки турчы.

БАДЫЛАП ТУР МЕН

Өскөн, төрөн черим Тыва. Кызылдан чеди дугаар шко-лазынга өөренип, эртем-би-литин чедип алгаш, ынак хо-райымнын мурунчык бугу-л-гелерин бирээниге ажалла-лап турдум. Күш-ажылаан ки-жи хойну өөренип, күш-ажылаа кижи хүн бүрү улам дадылар. Ол бугу-лгелерге мен ыкшак анык ажалымчыр хой турган. Олар шуптуу коллективке чоргааралар турду.

Совет Армиянык хүрээ-лениге шериг албаны эрти-рер-биле келдиктиң. Кызыл гарнизонунга артып калдым. Солдат каа-даа, каян-даа солдат. Ындыг болганда бис-тиң калбак, делгем Төрөн чуртувустун кандыг-даа бу-дунуңа шериг албаны эрти-

рери дөмөй болгай. Хой на-ционал эш-өөрүм-биле, кады Төрөн чуртувун камгаалай дээш дайымч техниканы ха-ны шингээлп ап, политиктиг болгаш дайымч белектерге күжүнү, билимин харама-майи турар мен. Салбар ко-мандир чедир дөтөш берге-нин эш-өөрүн, офицериниң менээ көргүсүн илеткил, бугу-лгелер деп боддар мен.

Согулалар хүнү дайы-чы болгаш политиктиг белек-теринг тергип чедикшиктен-ри-биле уткуушаан, комму-нисттерин болгаш партия кезиңуү эвестерин бузулбас блотун төлөткү кандаат-тары дээш бадылашкымын берип түр мен.

А. ЖУКОВ,
биче сержант.

ХАРЫЫВЫС-ЭКИ ӨӨРЕДИЛГЕ

Кызылдан уран чүдү учу-дун ирак-чоок район, хоорай, суураарындан келген оол-дар, кыстар, чангыс мейи-нуулар деп, найралдык өөр-енип, чурттан турар бис. Уч-кыште шериг салбарын тургу-скаан бээр үш чыл эркен. Бо үенин дургууда уран чүдүдү бо хевиринге согуу-галдык оолдар, кыстар кызы-мак өөренип, оон иарын арта-ларын күрөлдү-биле шилгээ-лп ап турарлар. Башкы-рымыс К. Хонзг-оол. Д. Окур болгаш өскөдөө-даа бисти уран чүдүгө өөрелип, бүгү таламдык бичиг-биле чепселдер дээш байлак арга-дуржуула-ны күрөлдү-биле биче дам-чыдып берип турарлар. Бистин салбарын тургулалары кү-чүдөргө бичиг билгитин че-дип алгылаан, учулашкын хой-нига ажалымга илеткей-

лит кирип турарлар. Кичээ-ден хостуг үеиште чыгып ал-гаш, концертке база белек-теринг турар бис. Баштайык кол-дар, кыстар, чангыс мейи-нуулар деп, найралдык өөр-енип, чурттан турар бис. Уч-кыште шериг салбарын тургу-скаан бээр үш чыл эркен. Бо үенин дургууда уран чүдүдү бо хевиринге согуу-галдык оолдар, кыстар кызы-мак өөренип, оон иарын арта-ларын күрөлдү-биле шилгээ-лп ап турарлар. Башкы-рымыс К. Хонзг-оол. Д. Окур болгаш өскөдөө-даа бисти уран чүдүгө өөрелип, бүгү таламдык бичиг-биле чепселдер дээш байлак арга-дуржуула-ны күрөлдү-биле биче дам-чыдып берип турарлар. Бистин салбарын тургулалары кү-чүдөргө бичиг билгитин че-дип алгылаан, учулашкын хой-нига ажалымга илеткей-

Бөгүн совет демократиянык байырлары. Хоорайнын бүгү дээш болгаш ортумак өөр-енип, чурттан турар бис. Уч-кыште шериг салбарын тургу-скаан бээр үш чыл эркен. Бо үенин дургууда уран чүдүдү бо хевиринге согуу-галдык оолдар, кыстар кызы-мак өөренип, оон иарын арта-ларын күрөлдү-биле шилгээ-лп ап турарлар. Башкы-рымыс К. Хонзг-оол. Д. Окур болгаш өскөдөө-даа бисти уран чүдүгө өөрелип, бүгү таламдык бичиг-биле чепселдер дээш байлак арга-дуржуула-ны күрөлдү-биле биче дам-чыдып берип турарлар. Бистин салбарын тургулалары кү-чүдөргө бичиг билгитин че-дип алгылаан, учулашкын хой-нига ажалымга илеткей-

Республиканы олуттуг хөгүмч-терин, беш культу-рын, 7 библиотеканы алга киктирген.

Урууларнын 3 хө-ро-графия шолозы, 2 авто-клуб, анык керүкүнүң 3 театры, 2 өйнаар Бистар театры ажыттыган.

Урууларнын муз-на шолозынын 2 филиалын, уран чуртуланың 9 сал-бырын, ырынын болгаш танцынын ансамблин, уруу-ларнын уран чуулунуң 3 шолозын амыткан.

Урууларнын уран чуул болгаш муз-на шоло-ларында 1600 кижи өөренип турар. Республиканык бот-тыынгыр уран чуулунда 17 муң ажыг ки-жи кирип турар.

Согулаларнын ча-гыларын бугууар 20 шоло-ны болгаш интеракты, бичи урууларга 5 ясли болгаш сады, башкыларга болгаш специалистерге 110 башкыны туткан.

БО ХҮННЕРДЕ КАПИТАЛ ЧУРТТАРЫНДА

● НЬЮ-ЙОРК. «Чикаго Каттышкан Штаттарынык согуу талалында эң-не рас-сийа хоорайнын бирээ-зи. Ылаа шуут ажыг рас-сийа тергилдөө калбарган».

Сураглыг, иезеиклиг негр ажалымчы Д. Дж. Джексо-ну Чикагогун негр органи-зацияларынын төлөөлө-лөрүнүн ук хоорайнык негр чогууш айтырылалары ку-галажыры-биле ымылды-гай конференцияныга ынд-дыг медгелдээ кылган. Негрлер Чикагогун чурт-тактыларынн элээн хей кезээ болуп турза-даа, «оол хоорайнык эргелеп башкаарында кирижир кан-ды-бар аралдан шуут ка-ды-тыгтарлар» деп, Д. Дж. Джексо онаялап демгел-дөө.

Негр чоңа дөң эргелер-ни болгаш дөң аргаларын тывыссын дээш демгелсег кады хөдөлгөсүн калбак программазын негр органи-зациялар төлөөлөкчилери тө-лөдөгү алган.

Кара кешиг американ-нарын эргелери дээш бот-тарынык демгелдөө кызы-бүрү иер организациялар-нын аразыны демгит са-делжишкенин күштелдээ.

тер Нью-Йорктын Калек-ско хоорайныга эртергир. Көдээ ажал-агынын ажыл соксакан ажалымчыларынн чыккаалы чепсектиг дө-дөйгө кирип чыл мурунда кара туралында ажаллап, төрөдү сымарып турарын үзүндө оон хоратай бөдү-биле өлүргөн. Контер-растың элс кезээ ажал-агыныг эң улуг компания-ларын туралында ажал-лашкынына уур, бот-тарынын өйү келген амы-дыралык эрге-ажыктары дээш калифорния хөдөлгө-терин шудуру демгелсег болгаш оон негр чоңуу демгелсег болу берген деп, чыккаалын кирижик-лери медгелет чорайлар.

Оон дугайында тур-каал бүгү чуртка ажалым-чы эрге-ажыктары дээш демгелсег бистерин кыйгы-рып турар — деп, көдээ ажал-агы ажалымчыларынн каттышкан професси-онналарга дараагы С. Чавес ми-нистрге чүвэ чугалап тур-ооналап медгелдөө.

● НЬЮ-ЙОРК. Америка чыгыш шивинин албан черинин — иезеиктеринг федералдык борлуучу аналалары АКШ-та ажал-агы эртергир дээш шивинин активчилеринге уа-дө

ажыкчыларынн бирээзи Ар-и-ла-ла Медраноу өлүргөн. Революциянык чангыс ай фронтунуң национал удурулгалык составыга бактаал турган А. Медрано-ну февраль 14-те найыс-малдан оорай берген тур-ган. А. Медрано — ол орга-низациянык фашистерге өлүрткөн алагы удуру-чуз-луп.

● ЛИСАБОН. Порту-галиянын чамык көдээ райондарынн тарачыны-ры болгаш көдээ ажал-агы ажалымчылар аграр реформаны камгалаар дээш демгелсег дүңгүн эр-тирген. Португалиянык кө-дээ ажалымчыларынн ре-форма түндүгүндө кыш чыл мурунда алган черлерин дүрүм чоңа хураап ап тур-рар эрге-чагыргаларын үлгөлдөшкөндө ууру-лашкынын олар илер-гейлээ.

Эрге-чагыргаларын ху-раап алган черлер хей муң гектарлар-биле са-на-талар деп, көдээ ажал-агы ажалымчылар кезиңуу-сун хурааларыга амгелдөө турат.

Тараачыларынн черлерин хураап ап турар чорукту «португал улустун рево-

люстуг эң чугула чаалап ажалымчыларынн бирээ-зи реформанык база да-гы халлашкын кыла бер-ген ол кылдыр хураал-дарын кирижикчелери үлө-лөп көргөн.

● ЛОНДОН. Бо чылдын төңүзүндө болгаш дараа-жыгы чылдын эгезинде Британ ортулуктарга ажал чоктарынык саны ийи мил-лион ажыг кижи болур. Ол дугайын «Чартердус груп-дус башкоманиянык ин-тикатан. Великобританиянык экономиказынн жөжүлдө-сүнүн перспективаларынн дугайында ук компаниянык белектери илеткилдөө ажал чоктарынык саны бугу-дун чартык миллион тур-ганында ийи миллион кижи чөдө бээр чалык чөк деп демгелдөө.

Илеткелде авторлары-нын сен-мезеэни бугууар алырга, улуттук проду-кцияны бугуурун үндүр-гөн хемчээл эң чокку чылдын дургууда дагы эжелел. 4 хуу кызыл-бээр. Эрткенге база улам артарар болгаш оон түн-көлдө ажал ажалымчы чон-нарын амыралдык ажал-агы улам куулар деп, эл-ет-кеде айтылган. (СЭТА).

ЧОРУУҢАР ЧОГУЗУН

Советтер чуртунга да хаалап, баа бир чаа хүн өөршүлүт байыраал-биле эгелээр. Бистин хой национал акы-дуума улустарыг, уагу чаагай Төрөөн чуртувус — Совет Социалисттик Республикаларнын Эмгекчилеринин найысылалы — Москвадан өндүр чаагай ыры-йерөөл — Совет Эмгекчилеринин гимнин байырлаалы-биле чагылааны үнөр. А 1980 чылдын февралын 24-түн чаа хүнү онзагай, байырлаалыг хүн. Бүгү улустун байырлаалы — РСФСР-нин бол-чаш бистин Тыва АССР-нин Эмгекчилеринин баа, хоорай, суур, калаа Советтеринге согулдулар хүнү. Бүгү совет хамаатнын улуг-лаа, бичин-лаа кижи бүрүзү чоругаалыг сору-рук кирген, өөршүкү төлүтү-биле:

— Байырлаал-биле, эштер! — деп, чуректин хаань чалбыштыг байырын бот-боттарыга чедиржи, согулда улаштыктыг-рыне шуушкулдан.

Совет согулчулар бөгүн Советтеринин улусчу депутаттарыга лонгун өн төлөтүп оолдар, кыстарын лепшижи алган согулчу турар. Олар бир туугаарына СЭКП ТК-нын Чингине секретары, СССР-нин Эмгекчилеринин Президиумунун Даргазы, бажыг туруп-тут, шыгыч Ленинчи, бүгү дегелейге мөнгө тайбыл, улустарын аразында бажыг эш-байырал даш чаныш-сыныш чок демисидеи Ленин Ильич Брежневти адал турарлар.

Согулчулар бөгүн болуун да төрөө Коммунисттик партия-ымсын Ленинчи иштиги болгаш даа даштыкы политикам даш, мостин чуртувуска коммуни-нинин тилдигеи даш, бүгү дегелейге бажыг тайбыл, улус-Бригдар аразында интернационал-ган-байырал даш бадылаар-дылар. Коммунисттерин болгаш да баштыг кезигүүчү авертерин айымыг, блогуну баштыктары-зү хүн, ай дашыкчу бүрүзү бажы-дин ап келген. Ч.

ын ажычы чо-нуң үш-дөрт проф-лааларын хү-бүдүрүлге аргамы-би, национал акы-лигит хүдээлгесте, устарын на-чыларын өөрседип, чин өг-бүлелин-ажылап турарларын 36 чыл-Бистин улусчу-лаа боларан чурт-ныг даалгалар азынын өндүр ту-шан, коммуун тургузуп турар, нар-биле чолор бүгү акы-дуума секретары улустар-биле кады Со-Даргаз Төрөөн чуртувус даш, деи Коммунист партияныг, Со-вет куртувун Ленинчи наци-нал политикамын чайынан-чак тилдигеи даш бады-лаар.

Советтик Тыванын чук бу-руады — Мөңгү-Тайганын Мөңгү-Бүрөөн сарымычлар, Тожунун аңчылары болгаш ивжилири, Эраин, Тестин чыгычылдары, Би-Хем, Улуг-Хемик саалчылары, Барыш-Хемчик, Бай-Тайганын калар-чылары, Танты, Каа-Хемин тараажылары, Кызыл, Ак-До-мурзак, Хову-Аксынын болгаш чаа Шагаан-Арыттын туду-жулары, хоорай, суурларда башкылар, эштер — бүгү согулчулар согулда учас-токтарыне өөршүкү-маннай-дыг дашылган. Олар чонун өн төлөтүп оолдары, кыстары — улусчу депутаттарга ка-дыктаттыг чоругаал-биле адал турарлар. Оларын аразында «Хемчик» сохотун хойжуу М. Саа, «Май-1» сохотун ивжиси Н. Ак. Улуг-Хемде «Күш-ажылыг хостуу» сохотун чолажыны А. Доржу, Тес-Хемде «Чоду-раа» сохотун саанчыны О. Батрак, «Тыва кобалы» ком-бинаттын тигарометаллургия цегинин апаратчыны В. Дам-дын-Бүрөө, СССР-нин болгаш Тыва АССР-нин улустун арты-зи В. Оскал-оол, «Мөңгү-Бү-рөө» сохотун хойжуу Н. Маадыр-оол, Кызыл районда «Тилдигеи» сохотун механи-косту М. Саага, чогаалчы К. Кудажы, Кызыл эштин И. Маамай-оол болгаш өскө-леринда даш аттарын дынап турар бис.

Бистин Тыва АССР бөгү беш чылдын дөртүк чымы улуг челинчиктеринг дашканыга бо каш чижек-ле херечи. Беш чылдын дөрт чылдарын хур-гуулаа ч. чепур бүдүрүлгезинин хем даш 22.8 ху өскөн. Республикада капитал туду-ш башкын хөгжүп турар. Бо үе-ни күдүгүндө 18 чаа бү-дүрүлгө болгаш чех, энергетика объектилерин ажылаа кирген. Тоску беш чыл-биле Ленинге, сохоттарга чылда-жын ортукм бүдүрүлгезин 5.8 ху, сут—0.4, күк—6.2 ху өскөн. Бистин республи-камын туду, транспорт, харылаанын, коммунал-амы-дырал хандырылганын бол-гаш салыг аймаанын шапкы-ны-биле хөгжүп турарын со-гулчу маалаар.

Республиканын найысылалы Кызыл кайгамчык өлүп сайы-рап олар. Кызылдын заг ты-рында джиринг хой кады улуг-уагу бажынарлыг кел-зеи ам чаа Кызыл деп алап турар болгай бис. Чаа Шагаан-Арыг болгаш чаа Чаа-Хем — келер үедиги хоорайларын шапкын тудулаары баа сура-жып эгелзөн. Оларын дута-йында чаа чечен чогаалар тө-рүтүлүп кезип турар аларган. Орук харылаавысты көрө-лөр кыры-биле-дээ, ак-жак орутуп-дээ, агаар-биле-дээ саат чок аргыжып турар апар-жымыс харын-лаа тоолууг. Кызыл — Москва аразында «ТВ-154»-биле каш-ла шак уждарды бис. Тожу, Мөңгү-Тайга ышкыш мрак районна-ры.

Б чүлүдүм.
«Тези» сохос.

КАА, ЧҮҮ БОЛУРУЛ?

Согулда эртин турар агитпункт бүрүзүгө ажылыч чоннарга концерттер 10 болгаш 12 шак-тарда эгелээр.

Хөгжүм-шин театрыга Е. Шварцтын «Кызыл бөрүчү» деп уругларга шинизин театрын арти-стери 12 шакта. В. Көк-оолдун «Хайыраан бот» деп шинизин 19 шакта бараалгалдыр.

«Хүреш» стадионга хоорайныг бирги чери даш мичилиг хоккейге маргылдаа 10 шакта үргүлчү-лээр.

«ЯБ-40» каш-ла минута иштине-ле бисти чедирш каар. Улуг-Хем, Каа-Хем, Би-Хемин ак-жак оруктарына «Зарларга» эжидирип тур-гулаар-дыр бис. Хоорай, суур-ларымыс аразында айт-хөл ма-наттырбас — алдын-сарала а-гобустар аргыжып турар. Бистин мындаг тоолууг чаагай амдырал-чурттаганыс, ас-кежиквис даш согулчу бөгүн бажылар.

Көзө, кыштагаларда ма-чыннара ажал кызыг-кыйг чок. Малчынарла хой киди түзүк оолдуп турар. Чаш ху-раганарын алгы-кышкызы бир-ле хөгжүм-музыка дег дим-иреп турары дыналыр. Кыштагаларда малчынарже айттыг-хөлдүг, машиналыг ки-жилер бадылаар хааржатар-дыг ужукуруп бар чоругулар. Хөй-хөй согулчулар согулда хүнүн изиг түзүк ажал-ижи-биле ышкыш байырлап уткуп турар.

Согулчу 1980 чылды ма-лыч ажал-ижи-биле демде-лээр. Болууну чогаалчыг ажы-херези ол дегелейгеи бурунгаар дегилдигеи кижи төрөлгөтөгинин улуг баштык-чылы, бистин Коммунист партиямын, Совет курту-вунин үнелелдигеи В. И. Ленинни төрүтүгүн хүнүн бээр 110 чыл болур өн-жаа бараалгалды. Согулчунун бо чылдын бир уагу байырла-ла. Тилдигеин 35 чыл өн-жаа демдегелээр бис. Бо бүгү төгүлүг болушкунуар рес-публиканын ажал-ишчилерин чаа-чак чедикшиггерге сору-рук кирип турар.

1980 ажыг-агы чымы, онгу беш чылдын сөөлүг чы-лын төлөтүг чедикшиггерге-биле доозар. СЭКП-нин эл-чегил XVI съездинге ук-куштур ажыг-агы, култура тургузушкунунга чаа-чаа чедикшиггерин чедип алыр даш согулчу-лаа, депутат-дээ сорул кирген. Согулда му-нуу чарымын хуралдарына депутаттын кадыктаттыг согулчулар тагыг-сөзүн бер-гилзөн. Ам ону амдыралга ботталгырып эгелзери арткап.

Согулда участогунга бюл-летеньдер алгаш, согулда хааржаанын башында кезп, согулчу совет Төрөөн чурту-га сорул кирген. ас-кежиктш бажылар тур.

Согулдаже — участокче Согулчулар шуужуп-ла тур.

Аян кири-ле неттингилзэн, Арыннары өөршүлүг.

Советтерге согултурган Чолу чогаан депутаттар, Совет чонга бараан боорда, Чорууңар-ла чогул турзун!

Л. ЧАДАМБА.

Согулдаже — участокче Согулчулар шуужуп-ла тур.

Аян кири-ле неттингилзэн, Арыннары өөршүлүг.

Советтерге согултурган Чолу чогаан депутаттар, Совет чонга бараан боорда, Чорууңар-ла чогул турзун!

Л. ЧАДАМБА.

Согулдаже — участокче Согулчулар шуужуп-ла тур.

Аян кири-ле неттингилзэн, Арыннары өөршүлүг.

Советтерге согултурган Чолу чогаан депутаттар, Совет чонга бараан боорда, Чорууңар-ла чогул турзун!

Л. ЧАДАМБА.

В. И. Ленинни төрүттүнгөн хүнүнден бээр 110 чыл оюнга МӨНГЕДЕ КАДАГАЛААР.

Кизи бүрүзүгө билингир кинокар: Ленин ивир ча-нында чаада олуруп алган саанында бир-ле чүве бижип олар.

Кинооператор ону Комин-тернини үшкү контреинге тырттырып турган ол. Он соонда ол кадр — Ленинни эл эки портреттеринин би-рөөн — кинохроникаларга номнарга кирген. Ону мыка улгатыргаш, СЭКП ТК-нын чалыкка Марксизм-Ленинизм институтунун Партиянын төп архивинин кабинеттеринин би-рөөн асканы таварылга өвөс.

Ол кабинет Лидия Никола-евна Фомичеванын. Ол ээрге Ленин дугайында кинохот-ментилер-биле ажылаар эрге-лиг кара чангыс кижи-дир.

Шыгжамында 838 метр бөжөн сантиметр хемдээлг кайгамчык үдөлг кинолөнка бар, ону кай сейтерде талчок камыг салып каа — деп, ол чугаалам.

Автоматика зү-жүн-биле ол өрөөлгө докта-мал температура турар кы-дыр таарыштырган — 11—12 градус чылг, шыгы 60—65 хуу. Иленин тускай хулу-маттардан кылган онзагай конструкциянын демир хаар-жактарда суккан. Аваа кино-плёнкалар шыгжаар хааржак-тардан ол ылгалдыг, оларын аксын агаар өтпөс кылдыр мык хабас, арыг, серин агаар ламчып эртин турар кылдыр шаараш кылган.

Чугаалажып органымыс ка-бинет баа бир яны болду, анза стол чанында киносту-длаа ышкыш монтаж столу баа бар. Анаа эртем ажыл-лакчы Л. И. Фомичева үжөн чыл иштине документалыг киноленинанын 42602 кадрдарын шуптузун катап-катап көргөн.

Хана дургаар шакфатар. И-ла киноленталар болгаш нега-тивтер хоолгалары бар, олар-нын хүнүн чыгымы ажылап турар, чүгө ээрге Ленин дуга-йында каарлар анза-ла чыг-пас, оларын Ильичте, чо-нуу маалырыг төгүзүгө ту-расааткан фильмерге ажал-лап турар. Алдарлыг юбилейге белеткектер чоруп турар бо үеде архив материалдарын чуртун хөй-хөй киностудия-ры ажылап турар.

Монтажтар стола бичи ак экран чырыг берди, анаа өөршүкүгү хулу-маттарын турар Ильич каступ келди.

Ленинни эл баштай тырттырган ол — деп, Лидия Николаевна тайылбырла-ла ужуражып турда, тырт-тырар ужуражып турган. «А си-лерини комитетте пленка тала-ы-биле байдал кандыгы, биежик олчаа багай бе?» деп, Владимир Ильич айтырган. Ба-рык-ла чок чыгымы ийин деп харын тыннап, ол мына даш: «Мени тырттырып хөйчү чарыгданаар, хөй ийин, кам-наар херек, хөй апарганда, ыччан тырттырып тургай-ла бис». Элеи каш минута иш-тине тырттырган соонда баа катап-ла: «Ам дыка чарыг-данаар че, оон-лаа чугула чүгө-дөргө херек алаар».

Ам бисте 1918 чылдан 1922 чылга чедир ону тырт-тырган чөргөи лента бар. Бо кадрда Владимир Ильич авто-мобиль кырында туруп алган чүве чугаалап турар. Бүгү бо-лу бурунгаар даш берген ыш-кыш. Он холун өрү кедүрүп алган, бергүн адыштал алган солагай холу ооргандаа. Рес-о-бүт шери-леринин 1919 чыл-ды май 25-те болган парад-дын киржикчилеринин са-гыжында Ленин шак ычаар синигип артып калган. Оке бир кинопортрет: Ленин бес-е-чезине. Карактары чаныс-чаагай. Ол кадрларын Влади-мир Ильич америк журналист Лидия Фомичева ужуражып турда тырттырган. Кадр бү-рүзү — трибуна, массаларын баштыкчыны, «өйө кижиктш киж» Ленинни өвүр-хөй-ринге баа бир немде чүгү.

— Бистин институтта ленталар дилеп турар ажы-

мынын кезектеринин Май бир парадынга 1918 чылдын май 1-ле чедип келгенин көр-гүскөн.

Документалыг Ленинана-нын кадрлары биске кызы-гаар чок үчүлг, оон бистер Владимир Ильичини өвүр-хө-й-рин, онзагай шимчээшкни-нерин көөр бис. Тертин ак даш фотография бизин кижини долдуу-биле көргүзүп шы-аабас. А. В. Луначарский Владимир Ильич чүгө кинома-тографта болушта дөмөй деп демдегел чораш. Чурукчу Б. Кустович мында деп бижэи: «Ленинни портреттерин чү-рүп тура, ону киноматографка көркүсөй бээр-дир. Анаа фото-графия шупту чүвени ламчы-п шыдабас-тыр.»

В. И. Ленинни тырттырар аас-кежиктш болган баштайгы совет операторларын биразы А. Ленинскийн сактыкчыны-нары төгүлдү арткап. Иччаар-ла операторун ажылы дыла-ла берге турган: аппаратура хөдүр эртин аар болгаш улуг, эргекч чугула оптик болгаш чырылар херекселер чок, пленка чедикшес турган. Оператор В. И. Ленинни Кремльге америк экономист Христенси-биле ужуражып турда, тырт-тырар ужуражып турган. «А си-лерини комитетте пленка тала-ы-биле байдал кандыгы,

бизежик олчаа багай бе?» деп, Владимир Ильич айтырган. Ба-рык-ла чок чыгымы ийин деп харын тыннап, ол мына даш: «Мени тырттырып хөйчү чарыгданаар, хөй ийин, кам-наар херек, хөй апарганда, ыччан тырттырып тургай-ла бис». Элеи каш минута иш-тине тырттырган соонда баа катап-ла: «Ам дыка чарыг-данаар че, оон-лаа чугула чүгө-дөргө херек алаар».

Ам бисте 1918 чылдан 1922 чылга чедир ону тырт-тырган чөргөи лента бар. Бо кадрда Владимир Ильич авто-мобиль кырында туруп алган чүве чугаалап турар. Бүгү бо-лу бурунгаар даш берген ыш-кыш. Он холун өрү кедүрүп алган, бергүн адыштал алган солагай холу ооргандаа. Рес-о-бүт шери-леринин 1919 чыл-ды май 25-те болган парад-дын киржикчилеринин са-гыжында Ленин шак ычаар синигип артып калган. Оке бир кинопортрет: Ленин бес-е-чезине. Карактары чаныс-чаагай. Ол кадрларын Влади-мир Ильич америк журналист Лидия Фомичева ужуражып турда тырттырган. Кадр бү-рүзү — трибуна, массаларын баштыкчыны, «өйө кижиктш киж» Ленинни өвүр-хөй-ринге баа бир немде чүгү.

— Бистин институтта ленталар дилеп турар ажы-

ЧАЛЫҮЕМ САГЫНМЫШААН

Он сес харлаан чылывыстың. Ол бир эрчим дүнүн кайын уткан деп сөн. Мааа Совет бажынычын.

Көзөндөн чырык ыччан өшпейн хөччү. Алды шакта кымын мурайн.

Албан бистер согулчу бис — деп турлуус чоп. «Назы четкен акылар» — деп, ыччан кыстар бисе шала адааргажын.

Сагымымыс хөврөшкен бис, Шак ол дүнүнү мыскалы-даа мончуг болчүк. Дагаа муштар үнүн салбаан, Дагаар эртен согулчу черге келдигис чоп.

Эге баштай бадылаар даш, Эрте келген чалылар-дыр, утнуңар! — деп, Дагыныштыг, хөдүгү чангыг.

Дайын чоран анык бисти уткуп алчы. Бюлетеньер тутултарга, Бутуру ботка сүрзөндөгү сагындырмын.

Чоннуң, чурттуң херектерин Чөгүтүп боор идегелди билген-даа бис... Чалы назын он сес хары.

Сактышынын бооп арткан-даа бол, эрте тургаш, Дөңгө өскөн эжимни ам.

Депутатка бадылаар даш чоруп ор мен. Төлөттилер төлөтти даш.

Төлдериң чоң согулчу турда, шүлүүм бижин, Согулчу болгаш согултурган.

Совет Хойлум алыс шынынын алган тур мен. Вл. СЕРЕН-ООЛ.

Согулчу болгаш согултурган Совет Хойлум алыс шынынын алган тур мен.

Совет Хойлум алыс шынынын алган тур мен. Вл. СЕРЕН-ООЛ.

Согулчу болгаш согултурган Совет Хойлум алыс шынынын алган тур мен.

Совет Хойлум алыс шынынын алган тур мен. Вл. СЕРЕН-ООЛ.

Согулчу болгаш согултурган Совет Хойлум алыс шынынын алган тур мен.

Совет Хойлум алыс шынынын алган тур мен. Вл. СЕРЕН-ООЛ.

Согулчу болгаш согултурган Совет Хойлум алыс шынынын алган тур мен.

Совет Хойлум алыс шынынын алган тур мен. Вл. СЕРЕН-ООЛ.

Согулчу болгаш согултурган Совет Хойлум алыс шынынын алган тур мен.

Совет Хойлум алыс шынынын алган тур мен. Вл. СЕРЕН-ООЛ.

Согулчу болгаш согултурган Совет Хойлум алыс шынынын алган тур мен.

Совет Хойлум алыс шынынын алган тур мен. Вл. СЕРЕН-ООЛ.

ЧАЛЫҮЕМ САГЫНМЫШААН

Он сес харлаан чылывыстың. Ол бир эрчим дүнүн кайын уткан деп сөн. Мааа Совет бажынычын.

Көзөндөн чырык ыччан өшпейн хөччү. Алды шакта кымын мурайн.

Албан бистер согулчу бис — деп турлуус чоп. «Назы четкен акылар» — деп, ыччан кыстар бисе шала адааргажын.

Сагымымыс хөврөшкен бис, Шак ол дүнүнү мыскалы-даа мончуг болчүк. Дагаа муштар үнүн салбаан, Дагаар эртен согулчу черге келдигис чоп.

Эге баштай бадылаар даш, Эрте келген чалылар-дыр, утнуңар! — деп, Дагыныштыг, хөдүгү чангыг.

Дайын чоран анык бисти уткуп алчы. Бюлетеньер тутултарга, Бутуру ботка сүрзөндөгү сагындырмын.

Чоннуң, чурттуң херектерин Чөгүтүп боор идегелди билген-даа бис... Чалы назын он сес хары.

Сактышынын бооп арткан-даа бол, эрте тургаш, Дөңгө өскөн эжимни ам.

Депутатка бадылаар даш чоруп ор мен. Төлөттилер төлөтти даш.

Төлдериң чоң согулчу турда, шүлүүм бижин, Согулчу болгаш согултурган.

Совет Хойлум алыс шынынын алган тур мен. Вл. СЕРЕН-ООЛ.

Согулчу болгаш согултурган Совет Хойлум алыс шынынын алган тур мен.

Совет Хойлум алыс шынынын алган тур мен. Вл. СЕРЕН-ООЛ.

Согулчу болгаш согултурган Совет Хойлум алыс шынынын алган тур мен.

Совет Хойлум алыс шынынын алган тур мен. Вл. СЕРЕН-ООЛ.

Согулчу болгаш согултурган Совет Хойлум алыс шынынын алган тур мен.

Совет Хойлум алыс шынынын алган тур мен. Вл. СЕРЕН-ООЛ.

Согулчу болгаш согултурган Совет Хойлум алыс шынынын алган тур мен.

Совет Хойлум алыс шынынын алган тур мен. Вл. СЕРЕН-ООЛ.

Согулчу болгаш согултурган Совет Хойлум алыс шынынын алган тур мен.

Совет Хойлум алыс шынынын алган тур мен. Вл. СЕРЕН-ООЛ.

Согулчу болгаш согултурган Совет Хойлум алыс шынынын алган тур мен.

Совет Хойлум алыс шынынын алган тур мен. Вл. СЕРЕН-ООЛ.

Оюмаа Седой Минусинскийн култура-чырыдышынын училищезин дооскан аныл специалист. Ол ам Ак-Дову-рантын Култура ордуунда балетмейстер-хореограф болуп амылап турар. Ажылчын хоорайныг аныктары хостуг шактарында бот-тывынгыр уран чүүл болгунеринге ки-жиринге сонугурадыг. Олар Култура ордуунда чедер бер-геш, чаа танчыларны өөренип кириптерлер. Седой Оюмааның тургусканы «Хемчиктин аял-галары» деп танчызын ам кым-да билер. Ол чонкта «Чев чүктүч улустарының танчызы» база тургускан.

ЧУРУНГА: Ак-Довурантын Култура ордуунун балет-мейстери Седой Оюмаа бөлүм-чүлөр-биле нады танчылап тур.

Сөзү болгаш фотоу А. МОНГУШТУУ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

ФЕВРАЛЬ 24-ТЕ

БИРГИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН

10.00 — «Уч». Информационная программа. 10.35 — XIII кышкы Олимпий оюннарында.

10.50 — «Будильник». 11.20 — «Совет Эмгекчилеринин башы-бооп тур мен». 12.20 — «Эр-тенги почта». Музыкалыг про-грамма. 12.50 — «Аас-кежикте орук». Документалыг фильм.

13.30 — «Көдөргө дамчыла. 14.30 — «Музыкалыг кноск». 15.00 — Бөгүн — согулдаар хүнү. 15.15 — «Кок далайын мырпай чогунда». Докумен-талыг телефильм. 15.30 — Фи-гураг чунгулаашкын. Херз-женер. Хостуг программа. 16.20 — «Похоз». Муль-фильм. 16.30 — «Амдыралче пубека».

«Салам-чалаан орден-ниң үч чегезиниң үжээлди-риниң эдилекти А. В. Акин-шин чугаалаар.

17.15 — «Бөгүн — Советтерге согулдаар хүнү». 17.35 — Телемелээр. Советтерге со-гулдаар хүнүнө тураскаат-кан тускай мелээр.

МОСКВАДАН

Кыштаглашкын— шалпычы ажыл-иш

ХАНДЫРЫЛГАНЫ —
КИЧЭЭНГЕЙНИН ТӨВҮНГЕ

жуларды хамаарышпас чет
пестер барын айтыр херек.
Доругун келген шынаар дура-
ганын хертенен элу бөр та-
варыларда бар. Он чылыага-
нын совхозгун мал эмчилери
мынчага челир тодратпаса
болшол ол татазы-бже боттун
хемчел ап, малчынырга дуа
көргүсүлсүн. Чымык колданыр-
за мал чени тонуп, узуктелип
турар. Чижээ, Сенектин Хара-
ганын Хонуу О. Ширини

Эртенгинийн алды шак Са-
агалдайныг № 1 сонгууль
участог. Манас бадлааш-
хныг байрлалын-биле
эгэлзэн. Совет Эвдэллнийн Кү-
рүн Гимнзид чадгыланы бер.

Мурдакча ажилчын
Оюу Күнчүй бир дугааринда
бюллетенийнэри алган. Күш-
ажалчы чединшкдйнер-биле
Төрзэн чуртун улам бай-шы-
далдыг болдуарын, ук херек-
ке бодучун салмышкыниарын
моон солгаар дээ тайх-биле

Хойжу болу 25 километр
яракта Бек-Чыраа салбырынга
барып, нөгөддө тургузарга, мал
чемин чорудуп бээрн азаан.
Оол бээр 10 хонук эрте бер-
гөн. Үнчдээ-дээ мал чми
дөлбөөн.

Клубтарга, культура бажы-

биле мал өзүп харап туурар таваарыналар база бар. Азырал, ажалдаанын багайымдай совхоста шушту 3653 баш мал арып баксырал. Нычангаш оларны тургузу азыралчы шитчилер, ужуз таваарыналар. Амга чедир 42 баш шээр, 2 баш база мал өзүп хараан. Казалды багал чорутканынын түннелинде К. Бомгар-болза эрткен чылгы хураганлар азжок арып баксырал.

нарынга концерттерни организастан.

ТУРАН

Районнуу төп сонгулда
участогунга дуун бир дугаа-
рында Күрсельхозтехниканын
Турайда салбырынн бонга-
лири, Тыва АССР-нин Дээди

Малчыннарның хууда харагысалгазын бедидери үениң чугула негелдери болуп турар.

М. ХУНАЖЫК.
Өвүр район.

лып турар. Ынчалзажок малчыянар кызып турар-даа, оларны чедир хандырбайн турарын айтыр керек. Чижөө, хю оолдп турар колдннарда сакмачылар чедиптес. Ынчангап хойжулар

даа шунгу кады чоруур, бүтү-
с ажалды депге кылып улус
нис. Коммунистерниц болгаш
партия кижигүнү эвестерниц
бузулбас блогувун кандидат-
тару дээш бадылаашкынывыс.
ты бээрн-биле кады келдявис.
Бистин бригадавыстып кес-
киштерин эртенгилыдып паз-

сэд чыл оюнга уткуштур күү-
седириг хүлээнэвис — деп,
бол чутаалзай. Ону оон чан-
гыс бригадала кады ажылдап
турар өвүр И. Пашенко,
В. Серяко болгаш өскелер-даа
дөткөннөр.

Арттары акмуканчылар «саалпа» дилээр жүзгүз тараарын туу-
рар. Оон мыай автолавка хо-
вар кедир, оон уржуу-биле
малчиннарга эрестик ашчы-
чен дймаа үстүр турар. Малга
баар дус төнгөн. Союз дирек-
тивизм, парком болгаш амыл-
чыны комитети ол төштестерин
чайлазыр хемчелгелерин дарый
алыры эргелек тутуза.

Т. ОПАА.

Нызыл район.

Бүгү совет улус-биле бир
демей, Каа-Хем районда «Бу-
рунгаар» совхозтуң төвү Бу-
рен-Хем суурга дуун соңгул-

база чер-чер Советтеринге
ягулдалар хуңуң районнуң

Эртеңгиниң алды шақта-ла суурнуң Күлтура бажычы-че ажилчыннар, албан-хаак-чылар, пенсионерлер шуужул-каннар. Соңгулда комиссиязы-ның кежигүннери соңкукча-ларга байыр чедирип, утказан-нар. Келгеннер чалалга билет-теринде бижиттинген чурагай-ларга.

1980 24 ФЕВРАЛЬ ВОСКРЕСЕНИЕ

Платье, пальто и др. из натуральной кожи

КОЖА: Телячья, овечья, кроличья

КОЖА: кроличья, овечья, телячья

СВЕТЛЫЕ: кроличья, овечья, телячья

Детский

булар өзүр дугуарын алаарга, соңгудла комиссиязыныч кезигүүнери шалыпкыны аажок аттары тып демделгээш, оларга бюллетеннери түстүп берил туар. Соңгучу олары алгаш, хажаржакке сугарда таныжып иргүлгөз. Чокотка чаа оларыч-биле ужуражып турганы депутаттары — Бүрөн-Хемниц № 71 соңгудла оругундан Тува АССР-ниң Дээди Сөөлөгиде депутаттык кыялы.

ААС-КЕЖИКТИГ ӨГ-БҮЛӨ

ССРЭ-ге ЧССР-ниң

культура хүннеринге

МИНСКИДЕН ИРКУТСКИГЕ ЧЕДИР

Чехословак Социалистик Республикасының культуруа хүннери бистин чуртвууска февраль 25-тен март 5-ке чедир эртер. Ол хүннери Чехословакияның демократияштык ээлекчилерден Совет Армияның хостаанын дээр 35 чыл болур оюнга болган СССР бие ЧССР-ниң аразында Найрал, кайы ажалдаа болган бот-боттарында дуулажыла дуулажыла берген ат салганында бээр 10 чыл болганына тураскааткан.

Чехословакиядан бистин чуртвууска культураның болгон уроч чүдүдү хай ажалдакчылар: чогоалчылар, кинематографистер, музыкалар, чуркучулар, музыканттар, артистер келер. Олар Москвага, Ленинградка, Ереванга, Тбилисиге болган өскөдөө хоорайларга барып ужуражымшынарына, концерттерге киркир.

Москвадан Улут театрына болган Киевтин Т. Г. Шевченко аттыг опера болган балет театрына Братиславаның музикалы бий болур юбилейин дедилээр Словак национал театрының агаарында эртер. Оң сүзүмдө дессини хай-хот опера театрларына кырал корак суралган опера музыкалары Дворский, Губаев, Кутяков, Кочан болган өскөдөө өзүл мергендер. Улут музыкалы совет динчыкчылары Братиславаның артистеринин куу-селден-беле словак композитор С. Сухомыны «Крути-клява» деп операын сонурган болур.

Москвада, Уфага, Ульяновскиге, Волгоградка Словакияны камерал оркестри концерттер бараалгадыр. Бодунун турпун келген он сес чыдарының дурдунда ол барык муң концерттер көрсөскөн. Оң репертуарында Прокофьевин, Вивальдин, Гендельдин, Бахтын болган өскөдөө хай композиторларның музыкалары кирип турар. Бодунун бир интервююнда уроч чүдүдүкчүзү болган Варзал мында дээр:

— Совет музыканттар аразында мээр өнүктүрүмүз хай, Владимир Спасск-биле кыраалык сүмүк тармаалык мөөн Братиславага чораша, ол бистин оркестр биле кайы концерттерге киркиршиз. Совет Эмелдиге бис беш катат састролдоп чордугуз, барган сакында-ла оксодуна чурттан эң чыгыс сактымынкор болгон чаным кээп турдугуз.

Улустун танчыларын «Вриате» ансамбли бодунун концерттерин Воронежке көрүзүр. Ол коллективтин кезиунерин ажалчылар, башкылар, студенттер, инженерлер бооп турар. Оларның чараш чүдүгө хандыкымын улустун ырларына, танчыларына ынакшымын биле каттышкан. «Вриате» Францияга болган Совет Эмелдиге, Испанияга болган Польшага, Болгарияга болган Голландияга чедийшикин састролдоп чорак. Португалияга эртер делегет конкурдука ол ансамблин көрүзүлгөр. «Алдын гоидык» жангал-биле дедиледек.

Чехословак аймактарын саржаан «Модис» ыр-хожум ансамбли Лука-байка болган Вакула, «Модис» ансамбли Тольяттиге болган Волгоградка концерттерин көрүзүлгөр. Эстрада музыкалына мыктар Карел Готтин, Гелена Вондрачкованын, Гана Загораванын болган Петр Резектин концерттеринге барыл болур.

Чехословак культураны Градец Кларова хоорайнын ойнаакартар театры база төлөөлөр. Ол театр уруларга болган илгү улауска концерттерин Москвага болган Рязаньга көрүзүр.

ЧССР-ниң ЧССР-ге культуруа хүннеринин үзүндө амыч чех болган словак чуркучуларын чуркучтарын делегелери, намайр, театр плакатын, делегет сураскан чехословак шил болган шаажаан кылаалың делегелери ажалчылар.

Ишбиле мун амыкши кылаалың ужуражыла, концерттер эртер черлери Минскке Иркутскиге чедир болур. О. СИРИН, ПМА-ның тускай корр.

Ажыл-ишчи хүр бо өг-бүлөгө сыгыр дэң бажында, чер баян чырываанда эгелээр. Авазы Александр Толошовна чайны бейин миндеп. Улут кыстары Гали биле Вала (бирээ—саянчы, өскөз—үчүтчик) база-ла эртежик тура халым. Эртеннини беш шак усаилас-ле Димиттерин өг-бүлөи шагдала фермада чедер берген болур. Эң улуг кызы Евдокия боду тускай өг-бүлөи-дээ болза, бичин кижини авазына эртенниниң эжеп каар. Өскө-дээ төрөлгөрү урууларын бо бажыга эжеп-гилээрлер, бичанган миндеп бичин урууларга хай болур. Авазы саянчыларга турга амыкши турган, ам ол өг-бүлөи-дээ эртен-биле калы баяа ажалы бергенде-ла ол бол.

Бус-биле нидер одалгалы, тергин дээр эт-септиг, телели-орлуг, үш өрлөз улуг бажыны бо өг-бүлөгө болган өскө-дээ малчыларга «Улут-Хая» совхоз тудуп берген. Черле

мында моон мурунда өг-бүлө чурттан чораша, олар ажал-херек дээр чүдүдүр, ажал-төдүр өстүрүп чораша. Владимир Бора-Тарасовна-да, Александр Толошовна-да уктуг малчылар. Бичини-дээр төрөз совхозуна ажалдап келгенер. Улут кызына олар база чоргаарларын эртенгилер. Евдокия ферманын эки саянчыларыны бирээни, коммунист. Уш кызы үжүтээ школа дооскан соонда мында ажалдап артыкына авазы сактал ханар. Урууларын урууларын төртүтүп өзүл, до-ругуп эгелээр, олары база-ла ол чок-камыда. Уруулары ала-кызын угуу салган, олар-ны-биле кыжа ажалдап, чурт-тал чоругуна ажалда-ла не өөрүрү болбайт аам. Владимир Димиттерини мыкшап хай уруу-ларын өг-бүлөгө ол черде оңа-гай-ыр.

Чүгүл Алевтиназы харын Жаван этмг совхозта чурт-тай берген, уруулар салында ажалдап турар. Авазыны са-гыжына Ак-Тал суур бейи-мрак, шыкша сагындар. Ди-миттерин болган амыкшына-ла Совет Армия хурасканын келдирткенин, ажалдап ажалдап мыл суур бейи мрак ажалдап болуп турар шык-шыл.

Рита дээр амыз Шагаан-Арыга өрөннү, интернатта чурттан турар. Димиттерин ху-нирде, байырдаларда чанын келтирээр. Өскө уруулары Ары-Бажы сес чыл школа-аында, фермадан чангыла километр черде. Кызын лы-жалыг-лаа мадаанын турар-лар. Арыг алаарга артынары кызы бергенер чанын келти-рээр. Чүгүл бейи классы Чойганмаа интернатта, бичин кыжы ол хире орука ары-мрак берге. Димиттерини ху-нирде алазы кызын барып эк-кээр, уруулар эки өрөннү ту-рарын амынаш, өөрүр.

Чойганмаанын чурттан турар интернады таарыкчалыг. Оң секцияларда киришкен. Ай-эрэлиниң амыч чогуунда би-чин хеп шактары турар. Оруулар хай-лаа болза, тар эвас. Арыг-силег. Улутларын башталгыч-биле уруулар эртенгилер боттары ашпа-арылап туралар. Интернатты эртен өрөсиге чыгынып эгелде ажалдап кириет. Оң чуртталгалары чаз ин-тернаттың кыдыг хангаары-галыны эртен чыгынып школа дооуучулары белекке арты-рып кааны улуг линография чуртууларан кым-лаа өскерер.

Урууларга чулула чуулар интернатта шупту бар: ном-нар, солун ойнаар чүдүлөр, те-левизор. Димиттерин 4-ку классы Аламанмаа кичээлдер соонда школага бо-ла артып калыс-саар. Била кижин сонургаар чүв-ле хей. Чамды өрөннү, өскө-дээ солун үндүрүг, өскө-дээ бот-тынычар уруу чүдү концертте белектер, база бир чамдылары спортчу кылаалың киришкен. Ай-эрэлиниң амыч чогуунда би-чин хеп шактары турар. Оруулар хай-лаа болза, тар эвас. Арыг-силег. Улутларын башталгыч-биле уруулар эртенгилер боттары ашпа-арылап туралар. Интернатты эртен өрөсиге чыгынып эгелде ажалдап кириет. Оң чуртталгалары чаз ин-тернаттың кыдыг хангаары-галыны эртен чыгынып школа дооуучулары белекке арты-рып кааны улуг линография чуртууларан кым-лаа өскерер.

Урууларга чулула чуулар интернатта шупту бар: ном-нар, солун ойнаар чүдүлөр, те-левизор. Димиттерин 4-ку классы Аламанмаа кичээлдер соонда школага бо-ла артып калыс-саар. Била кижин сонургаар чүв-ле хей. Чамды өрөннү, өскө-дээ солун үндүрүг, өскө-дээ бот-тынычар уруу чүдү концертте белектер, база бир чамдылары спортчу кылаалың киришкен. Ай-эрэлиниң амыч чогуунда би-чин хеп шактары турар. Оруулар хай-лаа болза, тар эвас. Арыг-силег. Улутларын башталгыч-биле уруулар эртенгилер боттары ашпа-арылап туралар. Интернатты эртен өрөсиге чыгынып эгелде ажалдап кириет. Оң чуртталгалары чаз ин-тернаттың кыдыг хангаары-галыны эртен чыгынып школа дооуучулары белекке арты-рып кааны улуг линография чуртууларан кым-лаа өскерер.

Урууларга чулула чуулар интернатта шупту бар: ном-нар, солун ойнаар чүдүлөр, те-левизор. Димиттерин 4-ку классы Аламанмаа кичээлдер соонда школага бо-ла артып калыс-саар. Била кижин сонургаар чүв-ле хей. Чамды өрөннү, өскө-дээ солун үндүрүг, өскө-дээ бот-тынычар уруу чүдү концертте белектер, база бир чамдылары спортчу кылаалың киришкен. Ай-эрэлиниң амыч чогуунда би-чин хеп шактары турар. Оруулар хай-лаа болза, тар эвас. Арыг-силег. Улутларын башталгыч-биле уруулар эртенгилер боттары ашпа-арылап туралар. Интернатты эртен өрөсиге чыгынып эгелде ажалдап кириет. Оң чуртталгалары чаз ин-тернаттың кыдыг хангаары-галыны эртен чыгынып школа дооуучулары белекке арты-рып кааны улуг линография чуртууларан кым-лаа өскерер.

Урууларга чулула чуулар интернатта шупту бар: ном-нар, солун ойнаар чүдүлөр, те-левизор. Димиттерин 4-ку классы Аламанмаа кичээлдер соонда школага бо-ла артып калыс-саар. Била кижин сонургаар чүв-ле хей. Чамды өрөннү, өскө-дээ солун үндүрүг, өскө-дээ бот-тынычар уруу чүдү концертте белектер, база бир чамдылары спортчу кылаалың киришкен. Ай-эрэлиниң амыч чогуунда би-чин хеп шактары турар. Оруулар хай-лаа болза, тар эвас. Арыг-силег. Улутларын башталгыч-биле уруулар эртенгилер боттары ашпа-арылап туралар. Интернатты эртен өрөсиге чыгынып эгелде ажалдап кириет. Оң чуртталгалары чаз ин-тернаттың кыдыг хангаары-галыны эртен чыгынып школа дооуучулары белекке арты-рып кааны улуг линография чуртууларан кым-лаа өскерер.

Урууларга чулула чуулар интернатта шупту бар: ном-нар, солун ойнаар чүдүлөр, те-левизор. Димиттерин 4-ку классы Аламанмаа кичээлдер соонда школага бо-ла артып калыс-саар. Била кижин сонургаар чүв-ле хей. Чамды өрөннү, өскө-дээ солун үндүрүг, өскө-дээ бот-тынычар уруу чүдү концертте белектер, база бир чамдылары спортчу кылаалың киришкен. Ай-эрэлиниң амыч чогуунда би-чин хеп шактары турар. Оруулар хай-лаа болза, тар эвас. Арыг-силег. Улутларын башталгыч-биле уруулар эртенгилер боттары ашпа-арылап туралар. Интернатты эртен өрөсиге чыгынып эгелде ажалдап кириет. Оң чуртталгалары чаз ин-тернаттың кыдыг хангаары-галыны эртен чыгынып школа дооуучулары белекке арты-рып кааны улуг линография чуртууларан кым-лаа өскерер.

Урууларга чулула чуулар интернатта шупту бар: ном-нар, солун ойнаар чүдүлөр, те-левизор. Димиттерин 4-ку классы Аламанмаа кичээлдер соонда школага бо-ла артып калыс-саар. Била кижин сонургаар чүв-ле хей. Чамды өрөннү, өскө-дээ солун үндүрүг, өскө-дээ бот-тынычар уруу чүдү концертте белектер, база бир чамдылары спортчу кылаалың киришкен. Ай-эрэлиниң амыч чогуунда би-чин хеп шактары турар. Оруулар хай-лаа болза, тар эвас. Арыг-силег. Улутларын башталгыч-биле уруулар эртенгилер боттары ашпа-арылап туралар. Интернатты эртен өрөсиге чыгынып эгелде ажалдап кириет. Оң чуртталгалары чаз ин-тернаттың кыдыг хангаары-галыны эртен чыгынып школа дооуучулары белекке арты-рып кааны улуг линография чуртууларан кым-лаа өскерер.

Урууларга чулула чуулар интернатта шупту бар: ном-нар, солун ойнаар чүдүлөр, те-левизор. Димиттерин 4-ку классы Аламанмаа кичээлдер соонда школага бо-ла артып калыс-саар. Била кижин сонургаар чүв-ле хей. Чамды өрөннү, өскө-дээ солун үндүрүг, өскө-дээ бот-тынычар уруу чүдү концертте белектер, база бир чамдылары спортчу кылаалың киришкен. Ай-эрэлиниң амыч чогуунда би-чин хеп шактары турар. Оруулар хай-лаа болза, тар эвас. Арыг-силег. Улутларын башталгыч-биле уруулар эртенгилер боттары ашпа-арылап туралар. Интернатты эртен өрөсиге чыгынып эгелде ажалдап кириет. Оң чуртталгалары чаз ин-тернаттың кыдыг хангаары-галыны эртен чыгынып школа дооуучулары белекке арты-рып кааны улуг линография чуртууларан кым-лаа өскерер.

Урууларга чулула чуулар интернатта шупту бар: ном-нар, солун ойнаар чүдүлөр, те-левизор. Димиттерин 4-ку классы Аламанмаа кичээлдер соонда школага бо-ла артып калыс-саар. Била кижин сонургаар чүв-ле хей. Чамды өрөннү, өскө-дээ солун үндүрүг, өскө-дээ бот-тынычар уруу чүдү концертте белектер, база бир чамдылары спортчу кылаалың киришкен. Ай-эрэлиниң амыч чогуунда би-чин хеп шактары турар. Оруулар хай-лаа болза, тар эвас. Арыг-силег. Улутларын башталгыч-биле уруулар эртенгилер боттары ашпа-арылап туралар. Интернатты эртен өрөсиге чыгынып эгелде ажалдап кириет. Оң чуртталгалары чаз ин-тернаттың кыдыг хангаары-галыны эртен чыгынып школа дооуучулары белекке арты-рып кааны улуг линография чуртууларан кым-лаа өскерер.

Урууларга чулула чуулар интернатта шупту бар: ном-нар, солун ойнаар чүдүлөр, те-левизор. Димиттерин 4-ку классы Аламанмаа кичээлдер соонда школага бо-ла артып калыс-саар. Била кижин сонургаар чүв-ле хей. Чамды өрөннү, өскө-дээ солун үндүрүг, өскө-дээ бот-тынычар уруу чүдү концертте белектер, база бир чамдылары спортчу кылаалың киришкен. Ай-эрэлиниң амыч чогуунда би-чин хеп шактары турар. Оруулар хай-лаа болза, тар эвас. Арыг-силег. Улутларын башталгыч-биле уруулар эртенгилер боттары ашпа-арылап туралар. Интернатты эртен өрөсиге чыгынып эгелде ажалдап кириет. Оң чуртталгалары чаз ин-тернаттың кыдыг хангаары-галыны эртен чыгынып школа дооуучулары белекке арты-рып кааны улуг линография чуртууларан кым-лаа өскерер.

Урууларга чулула чуулар интернатта шупту бар: ном-нар, солун ойнаар чүдүлөр, те-левизор. Димиттерин 4-ку классы Аламанмаа кичээлдер соонда школага бо-ла артып калыс-саар. Била кижин сонургаар чүв-ле хей. Чамды өрөннү, өскө-дээ солун үндүрүг, өскө-дээ бот-тынычар уруу чүдү концертте белектер, база бир чамдылары спортчу кылаалың киришкен. Ай-эрэлиниң амыч чогуунда би-чин хеп шактары турар. Оруулар хай-лаа болза, тар эвас. Арыг-силег. Улутларын башталгыч-биле уруулар эртенгилер боттары ашпа-арылап туралар. Интернатты эртен өрөсиге чыгынып эгелде ажалдап кириет. Оң чуртталгалары чаз ин-тернаттың кыдыг хангаары-галыны эртен чыгынып школа дооуучулары белекке арты-рып кааны улуг линография чуртууларан кым-лаа өскерер.

Урууларга чулула чуулар интернатта шупту бар: ном-нар, солун ойнаар чүдүлөр, те-левизор. Димиттерин 4-ку классы Аламанмаа кичээлдер соонда школага бо-ла артып калыс-саар. Била кижин сонургаар чүв-ле хей. Чамды өрөннү, өскө-дээ солун үндүрүг, өскө-дээ бот-тынычар уруу чүдү концертте белектер, база бир чамдылары спортчу кылаалың киришкен. Ай-эрэлиниң амыч чогуунда би-чин хеп шактары турар. Оруулар хай-лаа болза, тар эвас. Арыг-силег. Улутларын башталгыч-биле уруулар эртенгилер боттары ашпа-арылап туралар. Интернатты эртен өрөсиге чыгынып эгелде ажалдап кириет. Оң чуртталгалары чаз ин-тернаттың кыдыг хангаары-галыны эртен чыгынып школа дооуучулары белекке арты-рып кааны улуг линография чуртууларан кым-лаа өскерер.

Урууларга чулула чуулар интернатта шупту бар: ном-нар, солун ойнаар чүдүлөр, те-левизор. Димиттерин 4-ку классы Аламанмаа кичээлдер соонда школага бо-ла артып калыс-саар. Била кижин сонургаар чүв-ле хей. Чамды өрөннү, өскө-дээ солун үндүрүг, өскө-дээ бот-тынычар уруу чүдү концертте белектер, база бир чамдылары спортчу кылаалың киришкен. Ай-эрэлиниң амыч чогуунда би-чин хеп шактары турар. Оруулар хай-лаа болза, тар эвас. Арыг-силег. Улутларын башталгыч-биле уруулар эртенгилер боттары ашпа-арылап туралар. Интернатты эртен өрөсиге чыгынып эгелде ажалдап кириет. Оң чуртталгалары чаз ин-тернаттың кыдыг хангаары-галыны эртен чыгынып школа дооуучулары белекке арты-рып кааны улуг линография чуртууларан кым-лаа өскерер.

Урууларга чулула чуулар интернатта шупту бар: ном-нар, солун ойнаар чүдүлөр, те-левизор. Димиттерин 4-ку классы Аламанмаа кичээлдер соонда школага бо-ла артып калыс-саар. Била кижин сонургаар чүв-ле хей. Чамды өрөннү, өскө-дээ солун үндүрүг, өскө-дээ бот-тынычар уруу чүдү концертте белектер, база бир чамдылары спортчу кылаалың киришкен. Ай-эрэлиниң амыч чогуунда би-чин хеп шактары турар. Оруулар хай-лаа болза, тар эвас. Арыг-силег. Улутларын башталгыч-биле уруулар эртенгилер боттары ашпа-арылап туралар. Интернатты эртен өрөсиге чыгынып эгелде ажалдап кириет. Оң чуртталгалары чаз ин-тернаттың кыдыг хангаары-галыны эртен чыгынып школа дооуучулары белекке арты-рып кааны улуг линография чуртууларан кым-лаа өскерер.

Урууларга чулула чуулар интернатта шупту бар: ном-нар, солун ойнаар чүдүлөр, те-левизор. Димиттерин 4-ку классы Аламанмаа кичээлдер соонда школага бо-ла артып калыс-саар. Била кижин сонургаар чүв-ле хей. Чамды өрөннү, өскө-дээ солун үндүрүг, өскө-дээ бот-тынычар уруу чүдү концертте белектер, база бир чамдылары спортчу кылаалың киришкен. Ай-эрэлиниң амыч чогуунда би-чин хеп шактары турар. Оруулар хай-лаа болза, тар эвас. Арыг-силег. Улутларын башталгыч-биле уруулар эртенгилер боттары ашпа-арылап туралар. Интернатты эртен өрөсиге чыгынып эгелде ажалдап кириет. Оң чуртталгалары чаз ин-тернаттың кыдыг хангаары-галыны эртен чыгынып школа дооуучулары белекке арты-рып кааны улуг линография чуртууларан кым-лаа өскерер.

Урууларга чулула чуулар интернатта шупту бар: ном-нар, солун ойнаар чүдүлөр, те-левизор. Димиттерин 4-ку классы Аламанмаа кичээлдер соонда школага бо-ла артып калыс-саар. Била кижин сонургаар чүв-ле хей. Чамды өрөннү, өскө-дээ солун үндүрүг, өскө-дээ бот-тынычар уруу чүдү концертте белектер, база бир чамдылары спортчу кылаалың киришкен. Ай-эрэлиниң амыч чогуунда би-чин хеп шактары турар. Оруулар хай-лаа болза, тар эвас. Арыг-силег. Улутларын башталгыч-биле уруулар эртенгилер боттары ашпа-арылап туралар. Интернатты эртен өрөсиге чыгынып эгелде ажалдап кириет. Оң чуртталгалары чаз ин-тернаттың кыдыг хангаары-галыны эртен чыгынып школа дооуучулары белекке арты-рып кааны улуг линография чуртууларан кым-лаа өскерер.

СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ

ЗИМЯТОВТУҢ ҮШКҮ АЛДЫН МЕДАЛЫ

XIII кышкы Олимпий ойяларынн хан маргалаалары-ның эң узун хемчээни 50 кило-метрге болган чарышка, СССР-ниң шилдик командазының кежигүүсү Москва областын Красноярск чуртут, 24 харлыг студент Николай Зимятов ча-йымналыг тилдигени чедип алган. Ол ам Николайны бо

кышкы Олимпиадага чалаал алган үшкү аламы медалы бооп турар. Зимятов моон мурунда 30 километрге бол-ган дөрт кижин киржикчилег 10 километрин эстафетаның командада эштери-биле казы база аламы медалдарын ча-лаал алганын бичир бис. Финляндияны хангычым

Юхо Миего мөнгүн, а база бир совет хангыч Александр Зави-лов хуш медалды чаалап алган. Америка спортчу Эрик Хайден кышкы Олимпий ойнаарынн тоутурада бир-ле дугаар эр улустун апы-агы хемчээл-дерге хонгыне маннаарыга беш алдын медалдарын шуп-тузун чүгүл чааскаан чаалап алган. Ол эң оюнуна 10000 метрин 14 минутта 28.15 се-кундада эртен, чаз делегет рекордун тургускан.

Мичалг хоккейге Тыва АССР-иниң бир чери дээр маргалаа чокта чаз Ак-Довурак хоорайга болуп эртен. Анаа кир-жал өргөн эртен чыгы республика че-мпиону Чөө-Хемик районун. Барыш-Хемик, Бай-Тайга, Эрзин райондарын, Кызылдын «Енисей» болган Ак-Довурак-ның шилдик командазы чалаал алган турганын. Олар бот-боттарынын аразында 1980 чылда республика чемпиону ат дээр ойнаанар.

Ак-Довурактын, Кызыл-Мажалмын аймактарында ажал шагындаан хостуг үз-үндө шыптанган, спортчу маргалаалар эртеринер конуг эки кылдыр кымы казы катогунга дөрт хүн спортчу маргалаалар болуп эртен.

Республика чемпиону ат дээр мар-галааның эң оюну ужуражылганында «Енисей» биле Бай-Тайга районунд хо-кейчилер ужуражы берген. Бо ийн ко-мандазын уткуны бирги черге үер. Бичанган оларын аразына спортчу деми-сак конуг шыгымы болган. Солун оюнуң түнцели 10:4 болуп, «Енисейниң» тилдиге-ни-биле төнгөн. Бай-тайгажылар үшкү че-рин ээлээр, а ийни чери Ак-Довурактын спортчулары алганар.

Мичалг хоккейге республиканың чаа чемпиону—«Енисей» командазының кежигүүсери Кызылдың №1 автобраспорт бу-дурдугенинде ажалдап турар. Оларын аразында чолалчылар, септечилер, нже-нер-техниктиг ажалчылар бар.

В. КАРА-САЛ.

ЧУРУКТАРДА: маргалаанын тутун ко-мандаар каптаанырынн көдүрүп тура-ры; оюн үзүндө. Авторунуң фотолары.

ДЕВИН КӨРҮП

РСФСР-ниң, Тыва АССР-ниң Дээди Советтеринге база чер-чер Советтеринге сонуга-лар хуңуеге болган Совет Армияны 62 чыл болган оюнга тураскааткан тыва хурешке деңди азы-биле маргалаа «Тес-Хем» совхозтун Кулутур бажынына эртен. Маргала-дага район товуун, рай-хуускомуну иштиги херектер килдизиниң база Берт-Догиниң командалары киришкен.

36 килограмга «Тес-Хем» совхозтун командазы тиле-ки болган. Уж дегенге иштиги херектер килдизиниң төлөөсү Олег Салык, а 64 килограмга дегенге «Тес-Хем» совхозтун мөгези Виктор Чоуду чемпион-наанар. Район товуун мөгези В. Нурбат—ийни, Берт-Доган Н. Хоруу—үшкү че-рлерин ээлээр. 72 кило-грамга Анатолий Самзат тилеки болган. Ийни чери иштиги херектер килдизиниң мөгези Алай-оол Аламы-Хе-ред, үшкү чери район товуун мөгези Сергей Чарбуу алган.

Маргалаа соонда 1980 чыл-да Тес-Хем районун туган чемпиону ат дээр 16 шил-дик мөгө хурешкен. Анаа Ана-толий Самзат шүүгөн, а Сер-гей Чарбуу үжүрүлгөн.

Пистолет болган револьвер-биле кара бооларына Совет Армияны болган Шериг-Дал-лай Фолууну 62 чыл оюнга тураскааткан маргалааның ДОСААФ-тың Кызыл хоорай командалыг организация эр-тирет. Алаа 20 командалар-да ийнизи-биле 100 ажыг спортчулар киришкен.

МП-1 деп мергенжиге болган маргалаага рес-публиканың Иштиги херектер министрствозун ажалда-чызы Владимир Васильев алаа чогуур 100 сандан 91 санын эткен, бирги чери ээлээр. Команда талзы-биле болган спортчу деми-сак база ол ми-нистерствонун командазы тилеки болуп үген. Болуп эртен маргалаага эртен чыгы республика чемпиону Евгений Меллер киришкен. Оон эртен чыгы тургускан рекордун кым-лаа ажал шы-ддаан. Ол 100 ала чогуур сиздан 96 санын аткан турган.

РП-1 деп мергенжиге ба-за Иштиги херектер министр-ствозун шилдик командазы бирги черге үген, а ко-мандазын киржикчин Владимир Дюмов чемпион атка телептиг болган. Ол 92 санын аткан.

Байырлаа тураскааткан маргалааның мергенжиге бу-рутуге шапталдыг черлерин ээлээр ийни, үшкү раз-рядтын нормаларын күөст-кенер. А маргалаанын кир-жикчилерин 50 ажыг ГТО-нуң нормаларын дужаанар. Шапталдыг черлерин алган командаларга, спортчуларга ДОСААФ-тың Кызыл хоорай комитетинин өртөстүг шаптал-дарын, максатлыг бажычтерин тыякшан.

С. ПОЛОМОШНОВ, маргалааның кол сууя-чы.

МӨГЕНИН ЧЕДИИШКИНИ

Хостуг хурешке алаады оолдарын аразына Россия-ның бирги чери дээр маргала-дагы бистин республиканың че-мпиону Александр Доржу (трениер В. Оюн) 48 кило-грамга хурешкен. Анык мө